
A N N A L E S
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. XLVII, 3

SECTIO H

2013

Uniwersytet Gdański, Katedra Finansów

PAWEŁ GALIŃSKI

*Ryzyko obsługi jednostek samorządu terytorialnego
z perspektywy działalności banków komercyjnych*

Risk of operating local governments from the perspective of commercial banks

Słowa kluczowe: ryzyko, samorząd terytorialny, bank

Key words: risk, local government, bank

Wstęp

Banki oferują różnorodne produkty i usługi jednostkom samorządu terytorialnego (JST). Oferta ta stanowi część rynku klientów korporacyjnych i jest istotnym czynnikiem determinującym ich konkurencyjność. Prowadzenie tego typu działalności wymaga jednak analizy ryzyka z tym związanego i zależy od wielu aspektów gospodarczego funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego. Chodzi tu w szczególności o analizę jego sytuacji finansowej, która wynika m.in. ze struktury i wielkości jej dochodów, zakresu realizowanych w niej zadań czy wielkości zaciągniętego zadłużenia. W tym wypadku często wymaga się oceny dodatkowych czynników, specyficznych dla funkcjonowania JST w gospodarce, np. wykorzystywania środków unijnych. Z drugiej jednak strony jednostki te są postrzegane jako atrakcyjni klienci dla banków. Wynika to z faktu, iż w stosunku do pozostałych uczestników rynku są one w mniejszym stopniu narażone na pewne rodzaje ryzyka. Ich funkcjonowanie podlega bowiem licznym regulacjom prawa, szczególnie w zakresie możliwości kreowania długu. Celem artykułu jest zatem przedstawienie głównych rodzajów ryzyka związanego z obsługą JST przez banki komercyjne w Polsce. W rezultacie

scharakteryzowano istotę i uwarunkowania tego ryzyka w samorządzie terytorialnym oraz jego rodzaje z perspektywy działalności banków. W procesie oceny tego ryzyka wykorzystano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród banków komercyjnych w Polsce w maju 2011 roku.

1. Istota, rodzaje i uwarunkowania ryzyka w samorządzie terytorialnym

W literaturze przedmiotu można znaleźć wiele różnych określeń pojęcia ryzyka. Często nazywa się nim stan niepewności związany z określonymi zdarzeniami bądź podjętymi działaniami, który może spowodować odchylenie zrealizowanych celów od wartości zaplanowanych. M. Regester i J. Larkin twierdzą, iż termin „ryzyko” może być stosowany, jeżeli rezultat możliwy do osiągnięcia w przyszłości jest przewidywalny i znane jest jego prawdopodobieństwo [Regester, Larkin, 2005, s. 200]. Ryzyko definiuje się zatem jako możliwość wydarzenia się czegoś, co może mieć wpływ na wyznaczone cele (szansa uzyskania korzyści lub zagrożenie poniesienia strat) bądź jako pewną kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia jakiegoś zdarzenia i jego konsekwencje [IRM, 2002, s. 2]. Z kolei K. Jajuga charakteryzuje ryzyko jako możliwość nieosiągnięcia oczekiwanego efektu (ryzyko jako zagrożenie) bądź możliwość uzyskania efektu różniącego się od oczekiwanego (ryzyko jako zagrożenie i szansa) [Jajuga, 2008, s. 13]. Według I. Wojciechowskiego ryzyko to niepewność wystąpienia określonych skutków stanu natury. Opisywane jest ono jako obiektywna prawidłowość cechująca świat realny, którą każda jednostka odmiennie postrzega i interpretuje [Wojciechowski, 1999, s. 11]. Taki sposób określania ryzyka w działalności samorządu terytorialnego wydaje się jednak zbyt ogólnikowy i nie ma bezpośredniego wpływu na problemy ciąglego nim zarządzania. M. Kulesza podkreśla, że JST, realizując określony zbiór zadań, ponoszą pewne ryzyko gospodarcze, tak jak inne podmioty prywatne. Ryzyko to należy jednak odróżnić od nieudolności, niedbalstwa, działalności bezprawnej czy nawet czynów przestępczych, gdyż w procesie podejmowania decyzji w JST wymaga się przestrzegania prawa, procedur, przejrzystości działania i profesjonalizmu. Stąd przepisy funkcjonującego prawa z jednej strony ograniczają prawdopodobieństwo nieracjonalnego działania, a z drugiej nie zabraniają podejmowania pewnego ryzyka gospodarczego przez JST i ich organy [Kulesza, 2008 s. 20].

W literaturze przedmiotu można również znaleźć różnorodne klasyfikacje ryzyka. W. Ronka-Chmielowiec odróżnia między innymi ryzyko obiektywne od subiektywnego. Pierwsze określane jest jako względne odchylenie rzeczywiście poniesionych strat od oczekiwanych. Z kolei ryzyko subiektywne wynika z osobistych uwarunkowań psychologicznych i nastroju duchowego i stanowi indywidualną ocenę szansy wystąpienia określonego rezultatu [Ronka-Chmielowiec, 2002, s. 134–135]. Autorka ta dzieli również ryzyko według kryterium rodzajowego na [Ronka-Chmielowiec, 2010, s. 49]:

- rynkowe, które wiąże się z obecnością jednostki na rynku i zmiennością różnorodnych czynników, np. stóp procentowych, kursów walut, cen towarów itp.;

- operacyjne, wynikające z podejmowania różnorodnych działań przez dany podmiot;
- prawne, wywołane przez zmiany przepisów prawa;
- kredytowe, łączące się z możliwością niewywiązania się kontrahenta ze swoich zobowiązań;
- reputacji, determinowane możliwością utraty dobrego wizerunku.

Z punktu widzenia bieżącego funkcjonowania JST istotne jest określenie przyczyn ryzyka operacyjnego. M. Dylewski wskazuje, iż ma ono dwa podstawowe źródła, tj. wewnętrzne, związane z bezpośrednim funkcjonowaniem jednostki, jak pożar, kradzież, eksplozja, awaria infrastruktury czy błędne decyzje finansowe, oraz zewnętrzne, do których zalicza się głównie zagrożenia naturalne [Dylewski, 2010, s. 332].

Ryzyko stanowi zatem immanentną cechę funkcjonowania JST i z punktu widzenia jej działalności można je podzielić na [Wojtasiak-Terech, 2011, s. 21]:

1) ryzyko o charakterze wewnętrznym:

- wywołane czynnikami finansowymi (związanymi z gromadzeniem i wydatkowaniem środków pieniężnych) – istotnym kryterium oceny wiarygodności finansowej JST jest w rezultacie analiza wykonania budżetu danej jednostki w latach poprzednich, w tym przede wszystkim ocena realizacji jej dochodów i wydatków;
- wywołane czynnikami o charakterze legislacyjnym, głównie poprzez podejmowanie działań niezgodnych z prawem (np. wadliwa redakcja aktu prawnego);
- wywołane czynnikami organizacyjnymi (np. aspekty zarządzania zasobami ludzkimi, wdrożone procesy podejmowania decyzji, funkcjonujące rozwiązania informatyczne);
- wywołane czynnikami politycznymi – współpraca organów władzy stanowiącej (np. prezydent miasta) z organami władzy uchwałodawczej (np. rada miasta);

2) ryzyko o charakterze zewnętrznym:

- pochodzące z otoczenia bliższego (np. relacje ze społecznością lokalną, różnymi instytucjami, odbiorcami, dostawcami, bankami, ubezpieczycielami itp.);
- pochodzące z otoczenia dalszego, tj. ekonomiczne – np. zmiany stóp procentowych; społeczne – możliwość wystąpienia lokalnych konfliktów na linii organy JST–społeczeństwo; środowiskowe – np. negatywne zmiany pogody, polityczne – np. forsowanie określonych działań, niezgodnych z potrzebami lokalnymi, przez daną opcję polityczną.

A. Czudec i R. Kata twierdzą, iż z perspektywy bieżącego podejmowania decyzji przez organy samorządu terytorialnego istotny jest podział ryzyka na finansowe i niefinansowe. Ryzyko niefinansowe wynika przede wszystkim z prawnych, politycznych, społecznych czy środowiskowych uwarunkowań działalności JST. Ponadto wpływa na nie możliwość pojawienia się zdarzeń losowych. Natomiast ryzyko finansowe jest przez tych autorów rozumiane głównie poprzez pryzmat dostępu do zewnętrznych instrumentów finansowania działalności JST, kosztów ich obsługi oraz wewnętrznego

procesu zarządzania płynnością finansową czy struktury zadłużenia jednostki i jej wydatków [Czudec, Kata, 2013, s. 15]. M. Wiśniewski dokonuje szerszego podziału tak rozumianego ryzyka finansowego w działalności samorządu terytorialnego na [Wiśniewski, 2011, s. 87]:

- ryzyko dotyczące dochodów, wynikające z niepewności w zakresie ich rzeczywistego wykonania;
- ryzyko dotyczące wydatków, determinowane przez nieprawidłowe oszacowanie środków potrzebnych na realizację poszczególnych zadań;
- ryzyko w zakresie gospodarowania gotówką, rozumiane głównie jako możliwość utraty płynności finansowej;
- ryzyko związane z zarządzaniem deficytem budżetowym i długiem, które wynika z nieprawidłowości w wyznaczaniu ich wielkości i struktury finansowania;
- ryzyko dotyczące zarządzania majątkiem, szacowane za pomocą oceny poziomu jego efektywności.

S. Korenik słusznie podkreśla, iż tak charakteryzowane ryzyko finansowe powinno być również rozważane w kontekście możliwych do przewidzenia zdarzeń losowych i innych wydarzeń, które powodują niebezpieczeństwo poniesienia uszczerbku w zasobach pieniądza i majątku [Korenik, 2007, s. 68].

Z perspektywy banków komercyjnych scharakteryzowane powyżej rodzaje ryzyka funkcjonowania JST będą w wielu przypadkach postrzegane jako ryzyko funkcjonowania całego podsektora samorządowego. Ocena ta będzie zatem wymagać należytej wiedzy i doświadczenia dotyczącego finansowych, ekonomicznych i prawnych aspektów działalności samorządu terytorialnego.

2. Ogólna charakterystyka ryzyka obsługi JST z perspektywy działalności banków komercyjnych

W bankach komercyjnych ryzyko jest również immanentną cechą prowadzonej działalności. Z. Zawadzka określa je jako zagrożenie osiągnięcia zamierzonych celów, a w szczególności zmniejszenie potencjalnych zysków, kapitału własnego, utratę płynności i wiarygodności na rynku usług finansowych, czego krańcowym efektem może być bankructwo [Zawadzka, 1995, s. 9]. Istnieje więc tutaj ścisły związek między ryzykiem a zarządzaniem bankiem w celu osiągnięcia określonego celu. W działalności banków komercyjnych ryzyko może być rozumiane zarówno jako zagrożenie, jak i szansa [Iwanicz-Drozdowska i inni, 2007, s. 223].

J. Gwizdała dzieli ryzyko z punktu widzenia jego znaczenia dla banku na ryzyko płynności, rynkowe oraz kredytowe. Twierdzi jednocześnie, iż to ryzyko kredytowe ma największe znaczenie kwotowe i w największym stopniu wpływa na finanse banku [Gwizdała, 2011, s. 41–45]. Ryzyko to wynika m.in. z możliwości niespłacenia przez JST określonego rodzaju kredytu [Jasevičienė, Valiulienė, 2013, s. 104]. W stosunku do JST określane jest ono poprzez ocenę zdolności kredytowej tej jednostki, głównie

w aspektach: badania zgodności zaciągania długu z regulacjami prawa oraz analizy jej sytuacji finansowej [Wiśniewski, 2011, s. 87]. W tym celu banki komercyjne wykorzystują indywidualnie skonstruowane metody takiej analizy, uwzględniając ilościowe (podstawą jest sytuacja finansowa JST) i jakościowe uwarunkowania ich działalności [Mistereck, 2008, s. 52]. Podstawę takiego badania stanowią różnorodne sprawozdania finansowe tej jednostki oraz podejmowane uchwały budżetowe. Taka analiza jest jednak częściowo zdeterminowana przez wspomniane prawne uwarunkowania zaciągania długu przez JST.

Ponadto w Polsce banki stały się głównymi nabywcami obligacji emitowanych przez JST¹. W tym wypadku wyróżnia się trzy podstawowe rodzaje ryzyka z tym związane, tj. ryzyko niedotrzymania warunków, ryzyko zmiany ceny oraz ryzyko reinwestowania [Jajuga, 2001, s. 68]. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż dotychczasowe doświadczenia funkcjonowania rynku papierów dłużnych Catalyst wskazują na pełne wywiązywanie się JST z warunków emisji obligacji komunalnych [GT, 2012, s. 38].

Dodatkowo członkostwo Polski w Unii Europejskiej umożliwiło JST wykorzystywanie środków pomocowych tej organizacji. Wpłynęło to w konsekwencji na zaferowanie przez banki komercyjne nowych usług dla JST chcących wykorzystywać fundusze unijne. Pojawiły się również nowe rodzaje ryzyka, m.in. w obszarach:

- 1) organizacji projektu unijnego i zarządzania nim (m.in. sporządzanie projektu i planów finansowych, gromadzenie niezbędnej dokumentacji, wypełnianie wniosku), gdyż pomimo poniesionych kosztów może nie dojść do planowanego pozyskania klienta;
- 2) finansowania określonych inwestycji unijnych, w tym w szczególności ryzyka niespłacenia kredytu pomostowego w wyniku nieotrzymania refundacji kosztów (np. w następstwie wystąpienia zdarzeń losowych czy błędów zawinionych dotyczących procesu realizacji projektu).

Poza wyżej scharakteryzowanymi rodzajami ryzyka obsługi JST banki powinny analizować inne jego typy. W wielu przypadkach będą one jednak zbieżne z ryzykiem obsługi pozostałych klientów banków. Należy także podkreślić, że w niektórych przypadkach poziom tego ryzyka będzie w znaczący sposób ograniczany przez kontrolę sprawowaną nad samorządem terytorialnym przez specjalnie do tego powołane instytucje państwowe, w tym głównie przez regionalne izby obrachunkowe czy Najwyższą Izbę Kontroli.

---

¹ W 2011 roku ich udział w strukturze inwestorów na tym rynku wyniósł blisko 92% [Sobolewski, Tymoczko, 2012, s. 294].

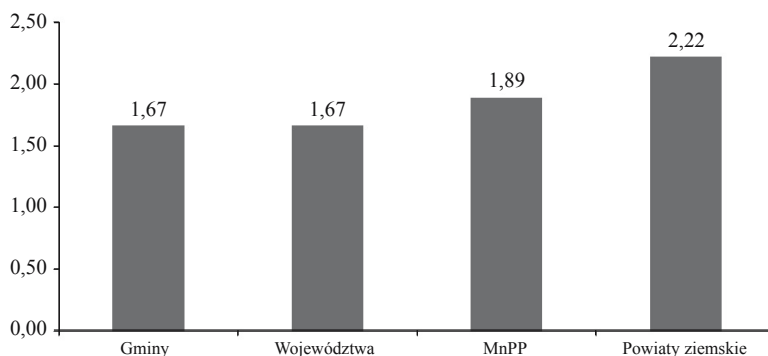
3. Główne rodzaje ryzyka związane z obsługą JST przez banki w Polsce – wyniki badań

W opinii banków spośród wszystkich typów JST najniższym ryzykiem charakteryzują się gminy oraz województwa, większym zaś powiaty – odpowiednio grodzkie i ziemskie (rysunek 1)². Wyższa od pozostałych JST ocena ryzyka obsługi powiatów ziemskich wynika przede wszystkim z ich mniejszych możliwości zwiększania dochodów własnych (ograniczona samodzielność finansowa tych jednostek). Poza tym na większe ryzyko obsługi powiatów ziemskich oddziałują głównie problemy z generowaniem i utrzymaniem tam stabilnej wysokości nadwyżki operacyjnej w dłuższym okresie (dodatnia różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi) oraz problemy z restrukturyzacją posiadanego majątku. W tym ostatnim przypadku chodzi m.in. o poprawę efektywności funkcjonowania szpitali. Z kolei wyższy, w stosunku do gmin i województw, poziom ryzyka obsługi miast na prawach powiatu jest zdeterminowany możliwościami pojawienia się w tych jednostkach problemów z płynnością finansową. Banki wskazują bowiem, iż ryzyko to może wynikać z nadmiernej aktywności inwestycyjnej tych jednostek [Galiński, 2011].

W procesie oceny ryzyka funkcjonowania JST banki najniżej oceniają możliwości wystąpienia nieoczekiwanych zdarzeń losowych (rysunek 2). W dalszej kolejności za niewielkie uznają ryzyko operacyjne, które, jak wspomniano, może wynikać z różnorodnych problemów związanych z działalnością prowadzoną przez JST. Kształtowanie się wielkości tych dwóch rodzajów ryzyka może jednak wskazywać na pewne dysfunkcje w procesie jego oceny przez banki komercyjne. Chodzi tu bowiem o to, że oceny tego ryzyka dokonuje się tam przede wszystkim na podstawie danych historycznych charakteryzujących sytuację finansową JST. Mniejsze znaczenie przypisuje się zatem informacjom o charakterze jakościowym, jak również danym przedstawiającym strukturę lokalnej gospodarki (np. uprzemysłowienie regionów), środowiska (np. położenie geograficzne, dostęp do surowców naturalnych) czy społeczeństwa (np. poziom wykształcenia ludności i jej aktywność obywatelska). Tego typu czynniki determinują bowiem chociażby przyszłe możliwości generowania dochodów własnych bądź wspomnianej nadwyżki operacyjnej. Może to jednak wynikać z braku zestandaryzowanych mierników oceny tego typu uwarunkowań działalności JST i ich wpływu na działalność samorządu terytorialnego.

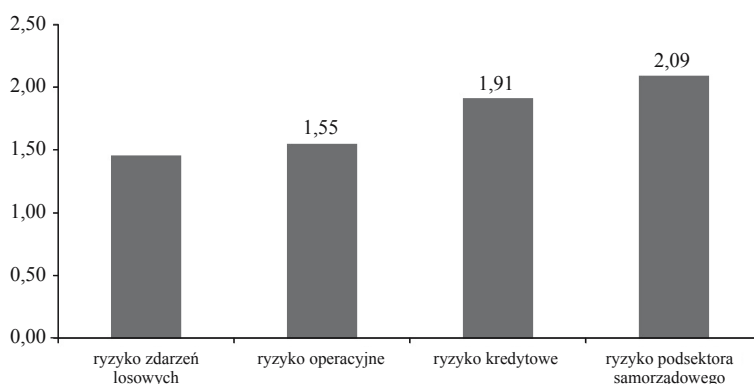
---

² Należy jednak podkreślić, że w wielu przypadkach JST są przez banki oceniane jako jednostki pozbawione ryzyka. W takim przypadku jest ono rozumiane jako możliwość ogłoszenia upadłości takiego podmiotu.

Rysunek 1. Ryzyko (oceniane w skali od 1 – niskie, do 5 – bardzo wysokie) obsługi poszczególnych typów JST w 2011 roku w opinii banków

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych [Galiński, 2011].

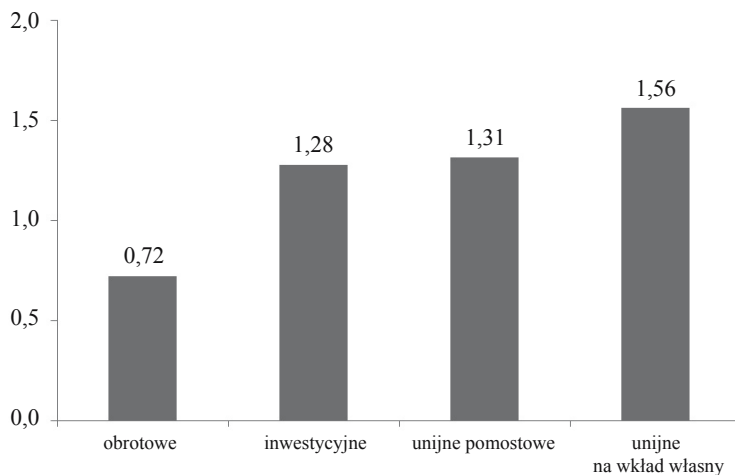

Rysunek 2. Wybrane rodzaje ryzyka (ocenianego w skali od 1 – niskie, do 5 – bardzo wysokie) funkcjonowania JST w 2011 roku w opinii banków

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych [Galiński, 2011].

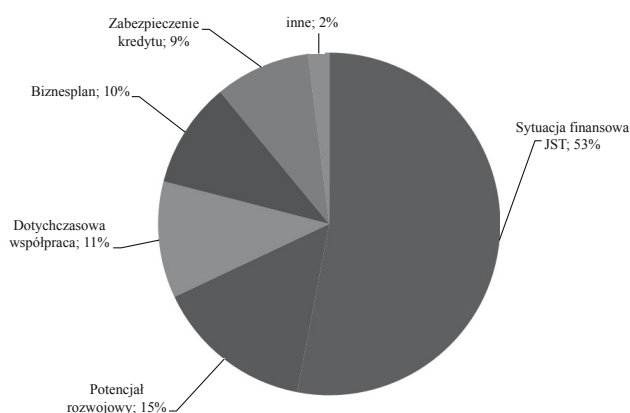
W Polsce banki komercyjne spośród różnych rodzajów ryzyka relatywnie najwyżej oceniają ryzyko związane ze specyfiką funkcjonowania całego podsektora samorządowego w gospodarce (rysunek 2). Wskazują tu przede wszystkim na zmienność prawa w tym obszarze sektora finansów publicznych, w tym głównie na możliwości wprowadzania dodatkowych ograniczeń w poziomie zadłużania się JST. W rezultacie ograniczenia te oddziałują na ryzyko udzielania różnorodnych kredytów tym jednostkom. W tym wypadku spośród głównych rodzajów kredytów dla JST, tj. obrotowych, inwestycyjnych, unijnych pomostowych i unijnych finansujących wkład własny, banki najniżej oceniają ryzyko związane z kredytami obrotowymi (rysunek 3). Ich udzielanie wynika przede wszystkim z umowy podpisanej w zakresie bankowej

obsługi danej jednostki, która zwykle obowiązuje od 2 do 3 lat. Z kolei samo zawarcie tej umowy poprzedzone jest wnikliwą analizą sytuacji finansowej i ekonomicznej JST. Wyższe ryzyko udzielania pozostałych kredytów wynika zatem z pojawiania się dodatkowych czynników oddziałujących na to ryzyko. W konsekwencji najwyższą oceną się ryzyko udzielenia kredytu unijnego, w szczególności finansującego wkład własny beneficjenta w dany projekt. Wynika to, jak wspomniano, z licznych uwarunkowań ryzyka obsługi tych projektów.

Rysunek 3. Ryzyko (oceniane w skali od 0 – brak ryzyka, do 5 – bardzo wysokie ryzyko) głównych rodzajów kredytów dla JST w 2011 roku w opinii banków

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych [Galiński, 2011].

Rysunek 4. Ważność wybranych czynników w procesie oceny zdolności kredytowej JST w 2011 roku w opinii banków

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych [Galiński, 2011].

Jeżeli zaś chodzi o czynniki determinujące udzielenie kredytu JST, to ocenia-
na jest tu przede wszystkim sytuacja finansowa jednostki (rysunek 4). W dalszej
kolejności banki analizują czynniki wpływające na jej potencjał rozwojowy, jak
również badają dotychczasową ich współpracę, przedstawiony biznesplan i formy
zabezpieczenia kredytu. W ramach oceny projektu inwestycyjnego analizie podlega
również wiarygodność montażu finansowego inwestycji, co dotyczy w szczególności
projektów unijnych [Galiński, 2011].

Zakończenie

Z przeprowadzonych badań wynika, iż w opinii banków obsługa JST jest obar-
czona niskim poziomem ryzyka, które wynika głównie ze specyfiki funkcjonowania
podsektora samorządowego w gospodarce. W procesie oceny ryzyka obsługi JST
banki wykorzystują przede wszystkim informacje dotyczące sytuacji finansowej tych
podmiotów. W mniejszym stopniu wykorzystywane są tutaj dane charakteryzujące
ich sytuację ekonomiczną czy społeczną. Jednakże ryzyko obsługi JST przez banki
determinują liczne czynniki, specyficzne dla tego podsektora. W wielu przypadkach
uwarunkowania te ograniczają wspomniane ryzyko.

W opinii banków spośród poszczególnych typów JST największym ryzykiem
charakteryzują się powiaty ziemskie. Wynika to głównie z ograniczonych możliwości
generowania tam dochodów własnych, co przekłada się na inne płaszczyzny ich dzia-
łalności. Oznacza to, iż banki pozytywnie oceniają autonomię samorządu terytorial-
nego, w tym finansową. Dlatego w ich opinii wdrożenie pewnych ograniczeń w tym
zakresie może wpływać na wzrost ryzyka obsługi JST. Jeżeli zaś chodzi o kredyty
dla tych jednostek, to ryzyko ich udzielania banki również oceniają jako niskie, co
wynika z prawnych ograniczeń JST w procesie nadmiernego kreowania długu.

Bibliografia

3. Czudec A., Kata R., *Zadłużenie a sytuacja ekonomiczna i ryzyko finansowe jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2013, nr 5.
4. Dylewski M., *Zarządzanie ryzykiem operacyjnym – moda czy konieczność*, [w:] B. Filipiak, M. Dylewski (red.), *Ryzyko w finansach i bankowości*, Difin, Warszawa 2010.
5. Galiński P., *Biznes i ryzyko dla banków w obsłudze jednostek samorządu terytorialnego w perspektywie średniookresowej*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2011 (maszynopis powielony).
6. GT (Grant Thornton), *Raport Catalyst – podsumowanie rozwoju*, Poznań 2012.
7. Gwizdała J., *Ryzyko kredytowe w działalności banku komercyjnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2011.
8. IRM (The Institute of Risk Management), *A risk management standard*, London 2002.
9. Iwanicz-Drozdowska M., Jaworski W.L., Zawadzka Z., *Bankowość. Zagadnienia podstawowe*, Poltext, Warszawa 2007.

10. Jajuga K., *Analiza obligacji*, [w:] K. Jajuga, T. Jajuga (red.), *Inwestycje. Instrumenty finansowe, ryzyko finansowe, inżynieria finansowa*, PWN, Warszawa 2001.
11. Jajuga K. (red.), *Zarządzanie ryzykiem*, PWN, Warszawa 2008.
12. Jasevičienė F., Valiulienė V., *Main risks in the Lithuanian banking sector: analysis and evaluation*, „*Ekonomika*” 2013, vol. 92.
13. Korenik D., Korenik S., *Stosunki samorządowo-bankowe a rozwój społeczno-ekonomiczny w przestrzemi*, CeDeWu.pl, Warszawa 2007.
14. Kulesza M., *Burmistrz musi mieć prawo do ryzyka*, „*Gazeta Prawna*” 2008, nr 82.
15. Misterek W., *Zewnętrzne źródła finansowania działalności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego*, Difin, Warszawa 2008.
16. Regester M., Larkin J., *Zarządzanie kryzysem*, PWE, Warszawa 2005.
17. Ronka-Chmielowiec W. (red.), *Ubezpieczenia. Rynek i ryzyko*, PWE, Warszawa 2002.
18. Ronka-Chmielowiec W., *Wykorzystanie ubezpieczeń do zarządzania ryzykiem w przedsiębiorstwie*, [w:] J. Monkiewicz, L. Gąsiorkiewicz (red.), *Zarządzanie ryzykiem działalności organizacji*, C.H. Beck, Warszawa 2010.
19. Sobolewski P., Tymoczko D. (red.), *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2011 r.*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2012.
20. Wiśniewski M., *Ocena zdolności kredytowej gminy*, Difin, Warszawa 2011.
21. Wojciechowski I., *Opcje na wybrane instrumenty finansowe jako narzędzia ograniczające ryzyko*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999.
22. Wojtasiak-Terech A., *Ryzyko w działalności jednostek samorządu terytorialnego*, „*Finanse Komunalne*” 2011, nr 5.
23. Zawadzka Z., *Ryzyko bankowe*, Poltext, Warszawa 1995.

Risk of operating local governments from the perspective of commercial banks

The aim of the paper is to characterize the risk of operating local governments by the commercial banks. Firstly, the author presents specific issues of the risk in local governments and its division. Furthermore, it is shown the specificity of the risk for commercial banks, mainly from the perspective of operating local governments. The author presents some finding from the research in this field conducted in 2011 in Poland. As a result, it is indicated that both local governments and granting them credits are characterized by the relatively low risk. However, there are some typical attributes of this risk.